ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1966

Vyhlásené: 17.12.1966 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

96

VLÁDNE NARIADENIE

z 30. novembra 1966

o jednotných kalkulačných zásadách

Vláda Československej socialistickej republiky nariaďuje podľa § 4 ods. 2 a § 44 zákona č. 23/1963 Zb. o ľudovej kontrole a o národohospodárskej evidencii:

Prvý diel
Úvodné ustanovenie

§ 1

(1) Na zabezpečenie jednotného metodického riadenia systému kalkulácií ustanovujú sa týmto nariadením jednotné kalkulačné zásady.

(2) Týmito zásadami sú povinné sa spravovať štátne hospodárske organizácie, družstevné organizácie, podniky zahraničného obchodu a hospodárske zariadenia spoločenských organizácií (ďalej len „organizácie“) pri kalkulácii ceny výrobkov, prác a služieb v priemyslovej a stavebnej výrobe (vrátane montážnych a projektových prác), poľnohospodárskej a lesnej výrobe, osobnej a nákladnej doprave, zahraničnom obchode, verejnom a závodnom stravovaní, nákupe poľnohospodárskych výrobkov, komunálnych službách a ubytovacích službách.

Druhý diel
Základné pojmy v kalkulácii a obsah kalkulácií

§ 2

Kalkuláciou ceny odbytových a vnútropodnikových výkonov sa rozumie určenie alebo zisťovanie výšky jednotlivých zložiek ceny (§ 5 ods. 1) a ich úhrnu na kalkulačnú jednicu (§ 4).

§ 3

Pre účely kalkulácie sú výrobky, práce a služby, príp. ich časti alebo skupiny, ktoré organizácia vyrába alebo poskytuje

a) s určením pre odbyt - odbytovými výkonmi*),

b) s určením pre vnútropodnikovú spotrebu - vnútropodnikovými výkonmi.

§ 4

Kalkulačnými jednicami sú výkony vymedzené množstvom, časom alebo inak.

§ 5

(1) Kalkulácie ceny odbytových výkonov obsahujú tieto zložky:

a) vlastné náklady, do ktorých sa zahŕňajú prvotné a druhotné náklady obsahujúce:

aa) materiálne náklady,

ab) mzdové náklady,

b) položky skracujúce tržby a výnosy, do ktorých patria:

ba) poddodávky, pokiaľ sú zahrnuté do ceny odbytových výkonov,

bb) tovar, ktorého odbyt je predmetom kalkulácie,

bc) potraviny spotrebované vo verejnom stravovaní,

bd) daň z obratu*),

be) zrážky pre podnikové fondy,

bf) ostatné položky skracujúce tržby a výnosy,

c) výdavky z rozdelenia, do ktorých patria:

ca) plánovateľné výdavky z rozdelenia kalkulované v predbežných kalkuláciách a zisťované vo výsledných kalkuláciách,

cb) neplánovateľné výdavky z rozdelenia zisťované len vo výsledných kalkuláciách,

d) čistý zisk (stratu),

e) účelové cenové dotácie (zrážky) a intervencie.

(2) Kalkulácie ceny vnútropodnikových výkonov obsahujú v súlade s vnútropodnikovým účtovníctvom a rozpočtovníctvom buď len vlastné náklady, alebo vlastné náklady zvýšené o niektoré alebo všetky zložky plánovateľných výdavkov z rozdelenia, príp. podiel čistého zisku.

(3) Obsah kalkulácie ceny sa člení do položiek typových kalkulačných vzorcov ustanovených pre jednotlivé národohospodárske odvetvia (§ 1 ods. 2), z ktorých sa odvodzujú odborové kalkulačné vzorce pre potrebu jednotlivých odborov, príp. skupín odborov týchto odvetví [§ 15 písm. ac), písm. b) a § 16].

§ 6

Sumy jednotlivých položiek kalkulačného vzorca sa určia (v predbežných kalkuláciách) a zistia (vo výslednej kalkulácii) na kalkulačnú jednicu v takej výške, v akej s ňou vecne a časove súvisia.**)

Tretí diel
Druhy kalkulácií, ich porovnateľnosť a lehoty na ich zostavovanie

§ 7

(1) Pre kalkuláciu ceny sa podľa časovej súvislosti na uskutočňovaný výkon používajú:

a) predbežné kalkulácie,

b) výsledné kalkulácie.

(2) Predbežnými kalkuláciami sa určuje na kalkulačnú jednicu výška súm kalkulačných položiek predpokladaných pred začatím výroby alebo pred prerokúvaním obchodných operácií.

Do predbežných kalkulácií patria:

a) normové, ktoré možno zostavovať buď ako kalkulácie operatívne, alebo kalkulácie plánové,

b) prepočtové***).

(3) Operatívne kalkulácie sa zostavujú na podklade noriem spotreby priameho materiálu, práce, príp. noriem a zúčtovacích sadzieb ustanovených na položky ostatných priamych nákladov, ako i noriem alebo zúčtovacích sadzieb (prirážok) nepriamych nákladov platných v čase ich zostavovania.

(4) Plánové kalkulácie sa zostavujú na podklade plánovaných noriem spotreby priameho materiálu, práce, príp. noriem a zúčtovacích sadzieb ustanovených na položky ostatných priamych nákladov a plánovaných noriem alebo zúčtovacích sadzieb (prirážok) nepriamych nákladov na úrovni technológie a ostatných výrobných podmienok v plánovanom období.

(5) Prepočtové kalkulácie sa zostavujú na podklade údajov z operatívnych alebo výsledných kalkulácií porovnateľných výkonov, príp. ich častí alebo podľa individuálnych výpočtov pri neporovnateľných výkonoch, príp. ich častiach.

(6) Výslednými kalkuláciami sa zisťuje na kalkulačnú jednicu skutočná výška súm kalkulačných položiek po uskutočnení výkonu.

§ 8

Predbežné a výsledné kalkulácie tej istej kalkulačnej jednice musia byť formálne i vecne porovnateľné, najmä čo do obsahu a členenia položiek kalkulačného vzorca a metód kalkulácie.

§ 9

(1) Predbežné kalkulácie sa zostavujú v takých lehotách, aby sa zabezpečilo včasné zostavovanie plánu výkonov a rozpočtov organizácie, najmä však operatívnych plánov a rozpočtov hospodárskych stredísk v súlade s potrebami vnútropodnikového riadenia.

(2) Výsledné kalkulácie sa zostavujú v lehotách a za obdobie, ktoré určí pre potreby vnútropodnikového riadenia organizácia, pre nadpodnikové účely orgán podniku priamo nadriadený.

Štvrtý diel
Oceňovanie v kalkuláciách vo vzťahu ku kalkulačnému obdobiu

§ 10

(1) Pri zostavovaní predbežných kalkulácií sa pre určenie spotreby priameho materiálu, miezd a ostatných priamych a nepriamych nákladov používajú normy, ceny, mzdové tarify a sadzby, zúčtovacie sadzby a iné tarify platné v čase zostavovania kalkulácií (pri operatívnych, príp. prepočtových) alebo také, ktoré budú platné v období uskutočňovania kalkulovaného výkonu, pokiaľ je ich zmena plánovaná, príp. pokiaľ možno ich zmenu preukázateľne predpokladať (pri plánovaných kalkuláciách); pri prepočtových kalkuláciách možno používať aj iné spôsoby určenia priamych a nepriamych nákladov, ako napr. individuálne výpočty a pod. Pri voľbe obdobia, z ktorého sa použijú údaje pre oceňovanie v kalkuláciách, musí sa dodržať vzájomná nadväznosť predbežných kalkulácií a rozpočtov hospodárskych stredísk.

(2) Pri výsledných kalkuláciách sa pre zistenie skutočnej spotreby priameho materiálu, miezd a ostatných priamych nákladov používajú normy a iné zmeny a odchýlky, ceny, mzdové tarify a sadzby a iné tarify použité vo vnútropodnikovom účtovníctve a vzťahujúce sa na kalkulovaný výkon.

Pre zistenie skutočných nepriamych nákladov sa používajú plánované zúčtovacie sadzby a ich odchýlky (alebo skutočné zúčtovacie sadzby) zistené vo vnútropodnikovom účtovníctve a vzťahujúce sa na kalkulovaný výkon.

Pri zostavovaní výsledných kalkulácií možno používať okrem údajov z vnútropodnikového účtovníctva aj iné doplňujúce údaje.

(3) Sumy kalkulačných položiek priameho materiálu a polotovarov vlastnej výroby (príp. poddodávok, tovaru, spotrebovaných potravín vo verejnom stravovaní, pokiaľ sa zahŕňajú do ceny kalkulovaného výkonu) musia byť preukázateľné z platných vnútropodnikových cenníkov alebo cenníkov veľkoobchodných, príp. maloobchodných cien, z faktúr dodávateľov, pri predbežných kalkuláciách z ponúk dodávateľov, pri prepočtových kalkuláciách výnimočne i z odborných výpočtov. Úroveň cien materiálu, polotovarov vlastnej výroby, poddodávok, tovaru, potravín, ako aj iných vnútropodnikových cien a zúčtovacích sadzieb vedených vo vnútropodnikových cenníkoch musia byť v súlade s predpismi pre ich oceňovanie.*)

Tarify použité v kalkulácii pre určenie údajov v príslušných kalkulačných položkách musia byť preukázateľné z platných tarifných sadzobníkov.

Piaty diel
Kalkulačné zápisy, listy, doklady a ich úschova

§ 11

(1) Kalkulačné zápisy musia byť čitateľné, prehľadné, ľahko kontrolovateľné a preukázateľné z kalkulačných dokladov; musia sa robiť prostriedkami zaručujúcimi trvanlivosť zápisov.

(2) Opravy a zmeny kalkulačných zápisov sa vykonávajú tak, aby pôvodný zápis zostal po oprave čitateľný. Pri opravenom zápise sa uvedie odôvodňujúca poznámka, dátum opravy a podpis pracovníka, ktorý opravu vykonal.

§ 12

(1) Kalkulačné zápisy sa vykonávajú na kalkulačných listoch, ktoré musia obsahovať:

a) označenie organizácie,

b) druh kalkulácie,

c) údaje o kalkulovanom výkone (napr. číslo výrobného príkazu, zákazky, opis, označenie, parametre a vybavenie výrobku, jeho akosť, receptúru, číselný znak odborového číselníka**),

d) ustanovenú kalkulačnú jednicu,

e) kalkulované množstvo (pri kalkulácii delením),

f) údaje, ktoré sú rozhodujúce pre určenie výšky súm kalkulačných položiek (napr. množstvo, čas, jednotková cena a pod.),

g) zápisy peňažných súm v jednotlivých položkách príslušného kalkulačného vzorca,

h) podpis osoby zodpovednej za správnosť zostavenia kalkulácie a dátum zostavenia kalkulácie a jej zmien.

(2) Kalkulačné listy môžu sa nahradiť aj inými vhodnými písomnosťami, pokiaľ majú náležitosti podľa ustanovenia odseku 1; môžu obsahovať aj iné údaje potrebné pre vnútropodnikové riadenie.

§ 13

Kalkulačnými dokladmi sú všetky doklady, ktoré sa použili na určenie alebo zistenie údajov v kalkulácii; pokiaľ nemajú charakter účtovných dokladov, musia mať okrem vlastného obsahu tieto náležitosti:

a) označenie kalkulovaného výkonu,

b) dátum vystavenia,

c) podpis osoby zodpovednej za správnosť kalkulačného dokladu.

§ 14

Kalkulačné listy a kalkulačné doklady sa musia usporiadane uschovávať.

Uschovávacia doba pre kalkulačné listy a pre kalkulačné doklady (pokiaľ nie sú súčasne účtovnými dokladmi) sa ustanovuje na dobu najmenej dvoch rokov od konca roku, v ktorom sa príslušné výkony dokončili.

Šiesty diel
Pôsobnosť Ústrednej komisie ľudovej kontroly a štatistiky a iných orgánov

§ 15

Ústredná komisia ľudovej kontroly a štatistiky riadi systém kalkulácií po metodologickej stránke v súlade s potrebami plánovitého riadenia národného hospodárstva.

a) vydáva po dohode so Štátnou komisiou pre financie, ceny a mzdy a po prerokovaní s príslušnými ústrednými orgánmi záväzné smernice pre zostavenie kalkulácií, v ktorých najmä ustanoví:

   aa) v ktorých prípadoch sú organizácie povinné zostavovať predbežné a výsledné kalkulácie pri rešpektovaní hľadiska hospodárnosti ich vykonávania,

   ab) za akých predpokladov sa považuje povinnosť zostavovať predbežné a výsledné kalkulácie za splnenú rozpočtovými alebo účtovnými písomnosťami,

   ac) typové kalkulačné vzorce pre príslušné odvetvia (§ 1 ods. 2) a ich náplň,

   ad) spôsoby určenia alebo zisťovania kalkulačných položiek na kalkulačnú jednicu,

   ae) v ktorých prípadoch sa budú povinne používať príslušné odborové kalkulačné vzorce [písm. b)] v iných odvetviach,

b) schvaľuje na návrh ústredných orgánov odborové kalkulačné vzorce.

§ 16

Ústredné orgány vydávajú vo svojej pôsobnosti a v súlade s predpismi Ústrednej komisie ľudovej kontroly a štatistiky potrebné metodické pokyny, ktorými zabezpečujú správne zostavovanie kalkulácií. Po schválení Ústrednej komisie ľudovej kontroly a štatistiky ďalej vydávajú odborové kalkulačné vzorce. So súhlasom Ústrednej komisie ľudovej kontroly a štatistiky môžu ústredné orgány povoliť odchýlky týkajúce sa náležitostí kalkulačných listov a dokladov vyplývajúce zo spôsobu alebo techniky ich spracovania a ustanoviť dlhšiu lehotu pre úschovu kalkulačných listov a dokladov, ktoré nie sú účtovnými dokladmi.

Siedmy diel
Záverečné ustanovenia

§ 17

Ústredná komisia ľudovej kontroly a štatistiky môže v závažných prípadoch povoliť výnimky z ustanovení tohto nariadenia.

§ 18

Zrušujú sa

a) ustanovenia o výsledných kalkuláciách uvedené v § 4 písm. a) a v § 8 ods. 1, o typových kalkulačných vzorcoch uvedené v § 8 ods. 2 a o kalkulačných listoch uvedené v § 11 ods. 1 vládneho nariadenia č. 30/1958 Zb., ktorým sa ustanovujú zásady pre účtovnú evidenciu (účtovné zásady),

b) § 8 ods. 3 a § 10 ods. 2 vládneho nariadenia č. 30/1958 Zb., ktorým sa ustanovujú zásady pre účtovnú evidenciu (účtovné zásady), § 38 až 40 vyhlášky Ministerstva financií č. 102/1958 Ú. l. (Ú. v.) o účtovnej evidencii hospodárskych rozpočtových a iných organizácií a § 36 vyhlášky Ministerstva financií č. 186/1958 Ú. l. (Ú. v.) o účtovnej evidencii jednotných roľníckych družstiev.

§ 19

Toto vládne nariadenie nadobúda účinnosť 1. januárom 1967.

Lenárt v. r.

*) Zahŕňa sa sem i vykonávanie obchodných operácií v zahraničnom obchode a prác a služieb v podnikoch miestneho hospodárstva a v družstevných organizáciách, dodávky investícií vlastnej výroby, úlohy technického rozvoja uhrádzané z centralizovaných zdrojov nadriadeného orgánu a pod.

*) Pri výkonoch kalkulovaných na úrovni obchodných, príp. maloobchodných cien.

**) Vecnou súvislosťou sa rozumie také určenie alebo zistenie nepriamych nákladov na kalkulačnú jednicu pomocou zvolenej základne a ustanovenej prirážky alebo zúčtovacej sadzby. Časovou súvislosťou sa rozumie súlad s časovým rozlišovaním nákladov a výdavkov v účtovníctve.

***) Doteraz nazývané rozpočtové.

*) Jednotná účtová osnova v národnom hospodárstve a smernice k nej (Vestník Ústrednej komisie ľudovej kontroly a štatistiky, čiastka 13-14/1966) a Jednotná účtová osnova, smernice k nej a pravidlá pre vedenie vnútropodnikového účtovníctva, časť II. ods. 2 (Vestník Ústrednej komisie ľudovej kontroly a štatistiky, čiastka 13-14/1965).

**) Vyhláška Ústrednej komisie ľudovej kontroly a štatistiky č. 71/1965 Zb. o zavedení a využívaní jednotnej klasifikácie priemyslových odborov a výrobkov a jednotnej klasifikácie výrobkov v poľnohospodárstve a v lesníctve.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.